

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye ile Yunanistan arasında Ege Denizi'ndeki bazı coğrafi formasyonların (EGAYDAAK - Ege denizinde Egemenliği Antlaşmalarla Yunanistan'a Devredilmemiş Ada, Adacık ve Kayalıklar) hukuki statüsü ve bu formasyonlar üzerindeki egemenliğin hangi ülkeye ait olduğu hususunda çok boyutlu önemli bir sorun mevcuttur. EGAYDAAK ile ilgili "egemenlik" sorunu Yunanistan'ın ismen kendisine antlaşmalarla devredilen adalar üzerindeki "haklarını" aşarak Anadolu sahillerinden itibaren "üç deniz mili" dışında kalan bütün ada, adacık ve kayalıkları sahiplenme arzusundan doğmaktadır. **Kardak krizinde net olarak ortaya konulan askeri ve siyasi irade, 13 yıldır ülkeyi yöneten "Hükümet" tarafından devam ettirilmemiş; hükümet tarafından da açıkça kabul edildiği üzere, hukuki olarak egemenlik hakları bize ait olan EGAYDAAK'ları, Yunanistan fiili olarak işgal etmiştir.** Yunanistan tarafından antlaşmalarla egemenlik durumu tespit edilmemiş ada, adacık ve kayalıklarla ilgili yaratılan fiili durumun tespiti ve fiili durumun ortadan kaldırılması için gerekli yöntemlerin belirlenmesi; Yunanistan'ın oluşturduğu fiili durumlara ve oldubittilere karşı alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi; EGAYDAAK konusundaki siyasi iradenin açıkça ortaya konulması; Ege'de antlaşmalarla kurulan düzenin yeniden tesisi ve muhafazası maksadıyla izlenecek uzun vadeli bir devlet politikasının tespit edilmesi; egemenlik hakkımızın ve ülke menfaatlerimizin korunması için alınması gereken önlemlerin araştırılması ve gerekli politikaların üretilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereği, Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

02.12.2015

Saygılarımızla.

Av. Haluk PEKŞEN
Trabzon Milletvekili

①

Gülşen Medet
Gülşen Yılmaz

Ali Şeker
İstanbul M.

Ahmet Akın
Balıkesir M.

Atila Sertel

Hüseyin Yıldız

Ayhan Uru

STM

MURAT BAKAN

Serhat Turhan

İzmir M.

İbrahim Özdemir

İT M

MSB

Arslan Özdemir

Kamran Okuyucu

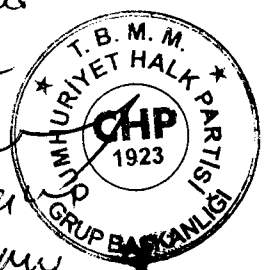
ÖZKAN YALIN

USAK

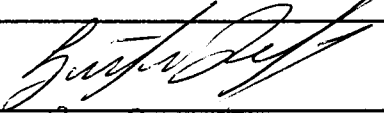
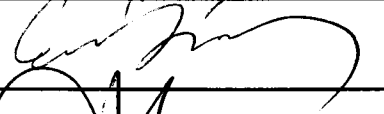
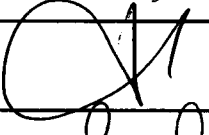
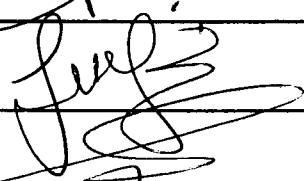
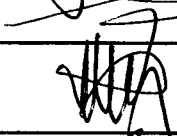
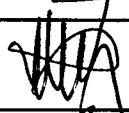
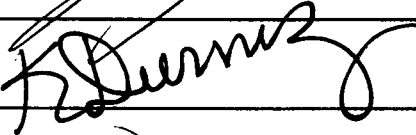
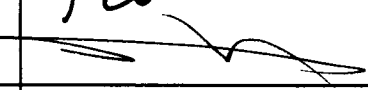
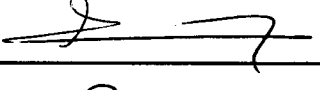
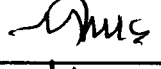
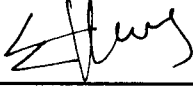
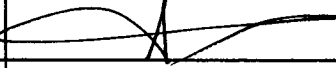
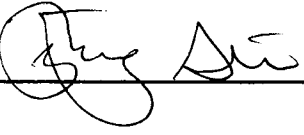
İzmir

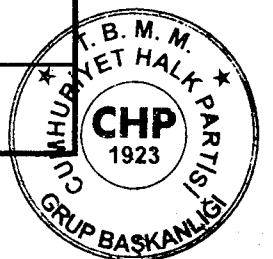
Muse G.

İzmir M.

74... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Gürsel ENOL	TUNICELİ	
Erkin Burcu	Edirne	
Mehmet Göker	Burdur	
Faruk Aliye İlgeçli	İstanbul	
Mahmut Tanel	DT	
Önder Acıtoğlu	Zonguldak	
Yaser TÖREN	Bilecik	
Kadir Durman	Tokat	
Zilfih Tümer	Adana	
Haydar Akın	Kocaeli	
Mutab Tunçer	Anıy	
Berran KÖK	Kafkas	
Okan GAYRANCIÖRLÜ	Edirne	
Ayтуğ Ateş	Mersin	

GEREKÇE ÖZET

Ege Denizi'nde sadece 24 tanesi 100 km²' den büyük 1800 kadar kara parçası bulunmaktadır. 1830 yılına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altında kalan Ege Adaları, Yunanistan'ın bağımsızlık süreci ile birlikte Trablusgarp, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı sonrası yaşanan gelişmeler ile Türk hâkimiyetinden fiilen çıkmıştır. Türkiye ile Yunanistan arasında Ege Denizi nedeniyle yaşanan temel sorunlardan birisi de "Bazı coğrafi formasyonların (EGAYDAAK - Ege denizinde Egemenliği Antlaşmalarla Yunanistan'a Devredilmemiş Ada, Adacık ve Kayalıklar) hukuki statüsü ve bu formasyonlar üzerindeki egemenliğin hangi ülkeye ait olduğudur." Yunanistan'ın **antlaşmalarla egemenliği kendisine devredilmeyen kara parçaları üzerinde hak iddia etmesiyle ada, adacık ve kayalıklar sorunu** ortaya çıkmıştır.

Halen 152 adet EGAYDAAK'ın diğer "deniz yetki alanlarının" paylaşımı oranlarını değiştirecek yönde büyük etkileri vardır. Çünkü bu kayalıkların "karasuları" vardır, karasuları olduğu için de "hava sahası" vardır. Kıta sahanlığı ve üzerlerinde ekonomik bir faaliyet varsa adaların kendilerine ait "münhasır ekonomik bölgeleri"de vardır. Dolayısı ile son 20 yıldır gündemde bulunan söz konusu ada/adacıkların egemenlik tartışması esasen çok boyutludur. Halen yürürlükte olan altı mil karasuyu rejimine göre bu ada, adacık ve kayaların oluşturduğu karasuları alanı Ege'nin yaklaşık yüzde 6'lık kısmını oluşturmaktadır. Ege'de Yunanistan'ın karasularının yüzde 38,66, Türkiye'nin yüzde 7,5 olduğu düşünüldüğünde, yüzde 6'lık ilave payın ne kadar önemli olduğu izahtan varestedir.

Yunanistan'da EGE'deki hükümrancılık hakları ve bu kapsamda EGAYDAAK'lara yönelik politikalar devlet politikasıdır ve hükümetler değişse de "megali idea" kesinlikle değişmemektedir. Ülkemizin hak ve menfaatlerini istismar eden Yunanistan'ın tek taraflı devlet uygulamalarına hak ettiği reaksiyon, hükümetler tarafından kararlılıkla gösterilmediği takdirde ülkemizin geleceği tehlikeye girerken, halkımızın refahı adına kaybedilecek hak ve menfaatler çok ciddi boyutta olacaktır.

Ege'de egemenliği antlaşmalarla Yunanistan'a devredilmemiş adalar vardır. Bunların egemenliği Osmanlı İmparatorluğu'ndan halefiyet yoluyla Türkiye Cumhuriyeti'ne geçmiştir. **"Lozan" ve "Paris" Antlaşmaları ile oluşan "denge" ile egemenlikleri Yunanistan'a devredilen adalar dışında kalan ada, adacık ve kayalıklar üzerinde esasen var olan Türkiye Cumhuriyeti egemenliğini hiçe sayan uygulamaların kabul edilmesi mümkün değildir.**

Yunanistan tarafından anlaşmalarla egemenlik durumu tespit edilmemiş ada, adacık ve kayalıklarla ilgili yaratılan fiili durumun tespiti ve fiili durumun ortadan kaldırılması için gerekli yöntemlerin belirlenmesi; Yunanistan'ın oluşturduğu fiili durumlara ve oldubittilere karşı alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi; EGAYDAAK konusundaki siyasi iradenin açıkça ortaya konulması; Ege'de antlaşmalarla kurulan düzenin yeniden tesisi ve muhafazası maksadıyla izlenecek uzun vadeli bir devlet politikasının tespit edilmesi; egemenlik hakkımızın ve ülke menfaatlerimizin korunması için alınması gereken önlemlerin araştırılması ve gerekli politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

GEREKÇE

Ege Denizi'nde sadece 24 tanesi 100 km²' den büyük 1800 kadar kara parçası bulunmaktadır. 1830 yılına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altında kalan Ege Adaları, Yunanistan'ın bağımsızlık süreci ile birlikte Trablusgarp, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı sonrası yaşanan gelişmeler ile Türk hâkimiyetinden fiilen çıkmıştır. Türkiye ile Yunanistan arasında Ege Denizi nedeniyle yaşanan temel sorunlardan birisi de "Bazı coğrafi formasyonların (EGAYDAAK - Ege denizinde Egemenliği Antlaşmalarla Yunanistan'a Devredilmemiş Ada, Adacık ve Kayalıklar) hukuki statüsü ve bu formasyonlar üzerindeki egemenliğin hangi ülkeye ait olduğudur."

EGAYDAAK ile ilgili "egemenlik" sorunu Yunanistan'ın ismen kendisine antlaşmalarla devredilen adalar üzerindeki "**haklarını**" aşarak Anadolu sahillerinden itibaren "**üç deniz mili**" dışında kalan bütün ada, adacık ve kayalıkları sahiplenme arzusundan doğmaktadır.

1923 yılında, **Lozan Barış Antlaşması'nın 12 nci maddesi** ile Limni, Semadirek, Midilli, Sakız, Sisam, Ahikerya, Taşoz, Bozbaba, İpsara adaları askeri amaçlarla kullanılmaması kaydıyla Yunanistan'ın egemenliğine; Asya kıyısından üç milden az uzaklıkta bulunan adalar Türk egemenliğine bırakılmıştır. Bu antlaşma hükmüne göre adacık ve kayalıklar egemenlik devrine konu olmamış; Türkiye'nin adacık ve kayalıklar üzerindeki egemenlik hakları devam etmiştir.

Yunanistan'ın **antlaşmalarla egemenliği kendisine devredilmeyen kara parçaları üzerinde hak iddia etmesiyle ada, adacık ve kayalıklar sorunu** ortaya çıkmıştır.

Karasuları, kıta sahanlığı, adaların silahlandırılması ve hava sahası gibi temel sorunlar çözüm beklerken Temmuz 1995'den itibaren Yunanistan tarafından Ege Denizi'ndeki aidiyeti kendisine ait olmayan adalar ve civarındaki adacıkların sayımının yapılacağı, teşvik tedbirleri uygulanacağı, bina, su ve yakıt deposu, bayrak direği, sığınak ve kilise gibi tesisler yapılacağı, özellikle Anadolu sahillerine yakın adalara öncelik verileceği ve bunların iskâna açacağı yolunda planlar yapmakta olduğuna ilişkin haberler basında yer almıştır.

Yunanistan'ın, iskân uygulamasıyla EGAYDAAK'larda fiili durum oluşturma gayretleri içerisinde olduğu bir sırada, Figen Akad isimli Türk ticaret gemisinin 25 Aralık 1995 tarihinde Bodrum-Gümüşlük'ten 3,8 mil (7 km) açıkta bulunan "**Kardak**" **kayalıklarında** karaya oturması, Türkiye ile Yunanistan arasında Ege'deki "egemenlik" uyuşmazlığını su yüzüne çıkarmıştır.

Boyutlarının küçüklüğüne rağmen söz konusu kayaların aidiyetinin hangi tarafa ait olduğu konusunun yarattığı hukuksal ve siyasal kriz kısa bir süre içinde Türk ve Yunan Deniz Kuvvetlerini Güney Ege'de karşı karşıya getirmiştir. **Türkiye, Yunan askerlerinin Kardak kayalıklarına çıkmasını sınırlarının ihlali olarak deklere etmiş** ve kriz batı Kardak kayalığından Türk, Doğu Kardak kayalığından da Yunan askerlerinin 31 Ocak 1996 tarihinde

çekilmesi ile “statüko ante”ye dönmüş, fiili durum askeri boyuttan siyasi boyuta taşınmıştır.

Gerçekte Lozan’dan bu yana Yunanistan ile aramızda resmen gündeme getirilmeyen, egemenliği antlaşmalarla Yunanistan’a devredilmemiş **13 ayrı grupta 152 ada**, adacık ve kayalığın varlığı bu kriz vesilesiyle ortaya çıkmıştır.

Ege adalarının bugünkü ihtilaflı statüsünü aydınlatacak temel metinler, **24 Temmuz 1923 Lozan Barış Antlaşması’nın 6, 12, 15 ve 16 ncı maddeleri ile 1947 tarihli Paris İtalyan Barış Anlaşması’nın 14 üncü maddesidir.**

Lozan Barış Antlaşması’nda Türkiye’nin üzerindeki her türlü haklarından vazgeçerek İtalya ve Yunanistan’a bıraktığı adalar ve bunlara tabi adacıklar ismen sayılmaktadır. Paris Antlaşması ile İtalyanların elinde bulunan 12 adalar ismen belirtilerek Yunanistan’a devredilmiştir. Bunların dışında kalan ve daha önce Osmanlı hâkimiyetinde olan ada, adacık ve kayalıkların üzerindeki mevcut Türk egemenliği devam etmiştir.

Halen 152 adet EGAYDAAK’ın diğer “deniz yetki alanlarının” paylaşımı oranlarını değiştirecek yönde büyük etkileri vardır. Çünkü bu kayalıkların “karasuları” vardır, karasuları olduğu için de “hava sahası” vardır. Kıta sahanlığı ve üzerlerinde ekonomik bir faaliyet varsa adaların kendilerine ait “münhasır ekonomik bölgeleri”de vardır. Dolayısı ile son 20 yıldır gündemde bulunan söz konusu ada/adacıkların egemenlik tartışması esasen çok boyutludur. Halen yürürlükte olan altı mil karasuyu rejimine göre bu ada, adacık ve kayaların oluşturduğu karasuları alanı Ege’nin yaklaşık yüzde 6’lık kısmını oluşturmaktadır. Ege’de Yunanistan’ın karasularının yüzde 38,66, Türkiye’nin yüzde 7,5 olduğu düşünüldüğünde, yüzde 6’lık ilave payın ne kadar önemli olduğu izahtan varestedir.

EGAYDAAK’lar hususunda hayati bir egemenlik sorunu karşısında ülke olarak siyasi yaklaşımımız sorunludur. 25 Mart 2015 tarihinde EGAYDAAK’lara yönelik bir sözlü soruya TBMM’de dönemin Milli Savunma Bakanı İsmet Yılmaz tarafından hükümet adına verilen cevapta “*Ege Adaları’yla ilgili, Lozan Barış Antlaşması 12’nci maddesi ve Paris Barış Antlaşması madde 14 hükümleriyle egemenliği devredilenler dışında hiçbir adanın egemenliği antlaşmalarla Yunanistan’a devredilmemiştir. Bu ada, adacık ve kayalıkların egemenliği Osmanlı İmparatorluğu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne halefiyet yoluyla intikal etmiştir. Hukuken, EGAYDAAK Türkiye Cumhuriyeti’nin hâkimiyetindedir. Antlaşmalarla gerçekleştirilen bu düzenlemeye karşılık EGAYDAAK’ın bir kısmı üzerinde, başından beri ama ta Osmanlı’dan bugüne gelinceye kadar Yunanistan’ın fiilî uygulamaları vardır. Ancak fiilî devlet uygulamaları onların yasal, hukuki statülerini değiştirmez. Bu, uluslararası mahkemelerin de vermiş olduğu karardır. Dolayısıyla, bu durumda EGAYDAAK hukuken Türkiye Cumhuriyeti egemenliğindedir... EGAYDAAK üzerindeki mevcut olan fiilî Yunan uygulamaları hukuki statüyü değiştirmez... Adalarla ilgili fiilî uygulama cumhuriyetin kurulduğu andan itibaren başlamıştır... .. Eğer millî meseleleri tek tek söylersek ola ki farklı bir noktaya gider ama lütfen, içinde bu konuyla ilgili ihtisas sahibi olanlar var*

arkadaşlarınızın olduğunu da... Ama cumhuriyetin kurulduğu günden bugüne kadar devam ediyor. Ancak biz diyoruz ki, fiili uygulamalar, bak, uluslararası mahkemelerden alınmış olan kararları da söylüyoruz, fiili uygulamalarımız... 'Egemenlik hukuken tanınmış hakkı ortadan kaldırmaz'. diyoruz. Dolayısıyla da biz hukuku söylüyoruz, siz de diyorsunuz ki: 'Cumhuriyetin kurulduğu andan bu ana kadar olan fiili uygulamalara karşı müdahalenizi yapın, müdahalenizi yapın.'... Bizim dönemimizde hiçbir fiili uygulama olmamıştır, bizden önceki dönemlerdeki olan fiili uygulamaların da Türkiye'nin Osmanlı İmparatorluğu'ndan doğan egemenlik haklarının hiçbirisini ortadan kaldırmadığını söylüyoruz." denilerek, **Yunanistan'ın fiili uygulamalarının zımnen kabul edildiği** açıkça itiraf edilmiştir. **Kardak krizinde açıkça ortaya konulan askeri ve siyasi irade, 13 yıldır ülkeyi yöneten "Hükümet" tarafından devam ettirilmemiştir.**

Yunanistan'ın çok ciddi bir ekonomik kriz içerisinde olmasına rağmen, iş başına yeni gelen Syriza hükümetinin Savunma Bakanı Kammenos ve Deniz Kuvvetleri Komutanı 30 Ocak 2015 tarihinde Kardak Kayalıkları bölgesine helikopter ile gelerek denize çelenk bırakmış; 6 Mart 2015 tarihinde yine aynı bakan, Genelkurmay Başkanı, Kara Kuvvetleri Komutanı ile Deniz Kuvvetleri Komutanı Aydın'ın Eşek ve Bulamaç Adalarına rahatlıkla çıkmışlar ve bir nevi gövde gösterisinde bulunmuşlardır.

Yunanistan'da EGE'deki hükümlanlık hakları ve bu kapsamda EGAYDAAK'lara yönelik politikalar devlet politikasıdır ve hükümetler değişse de "megali idea" kesinlikle değişmemektedir. Ülkemizin hak ve menfaatlerini istismar eden Yunanistan'ın tek taraflı devlet uygulamalarına hak ettiği reaksiyon, hükümetler tarafından kararlılıkla gösterilmediği takdirde ülkemizin geleceği tehlikeye girerken, halkımızın refahı adına kaybedilecek hak ve menfaatler çok ciddi boyutta olacaktır.

Ege'de egemenliği antlaşmalarla Yunanistan'a devredilmemiş adalar vardır. Bunların egemenliği Osmanlı İmparatorluğu'ndan halefiyet yoluyla Türkiye Cumhuriyeti'ne geçmiştir. **"Lozan" ve "Paris" Antlaşmaları ile oluşan "denge" ile egemenlikleri Yunanistan'a devredilen adalar dışında kalan ada, adacık ve kayalıklar üzerinde esasen var olan Türkiye Cumhuriyeti egemenliğini hiçe sayan uygulamaların kabul edilmesi mümkün değildir.**

Yunanistan tarafından antlaşmalarla egemenlik durumu tespit edilmemiş ada, adacık ve kayalıklarla ilgili yaratılan fiili durumun tespiti ve fiili durumun ortadan kaldırılması için gerekli yöntemlerin belirlenmesi; Yunanistan'ın oluşturduğu fiili durumlara ve oldubittilere karşı alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi; EGAYDAAK konusundaki siyasi iradenin açıkça ortaya konulması; Ege'de antlaşmalarla kurulan düzenin yeniden tesisi ve muhafazası maksadıyla izlenecek uzun vadeli bir devlet politikasının tespit edilmesi; egemenlik hakkımızın ve ülke menfaatlerimizin korunması için alınması gereken önlemlerin araştırılması ve gerekli politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

